

Δ. 1238 3159
N II
ΜΑΡΚΟΥ ΤΥΛΛΙΟΥ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΑΙ ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ Α. ΚΑΚΡΙΔΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ'

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Οδός Πεισματζίου 8α

1931

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουν τὴν σφραγίδα τοῦ βιβλιοπωλείου
αὐτοῦ « Ἑστίας ».

Τύποις, Παράσκευῃ Λεώνη, Περικλέους 30

M. TULLI CICERONIS EPISTULAE SELEGTAE

I. (ad fam. II 4)

Scr. Romae a. U. 701 (53 a. Chr.)

CICERO S. D. C. CURIONI

Epistularum genera multa esse non ignoras, sed unum illud 1
certissimum, cuius causa inventa res ipsa est, ut certiores face-
remus absentis, si quid esset, quod eos scire aut nostra aut ip-
sorum interesset. Huius generis litteras a me profecto non ex-
spectas; tuarum enim rerum domesticos habes et scriptores et
nuntios, in meis autem rebus nihil est sane novi. Reliqua sunt
epistularum genera duo, quae me magnopere delectant, unum
familiarē et iocosum, alterum severum et grave. Utrum me minus
deceat uti, non intellego. Jocerne tecum per litteras? Civem
mehercule non puto esse, qui temporibus his ridere possit. An
gravius aliquid scribam? Quid est, quod possit graviter a Cice-
rone scribi ad Curionem nisi de re publica? Atqui in hoc genere
haec mea causa est, ut *neque ea, quae sentio, audeam*, neque 2
ea, quae non sentio, velim scribere. Quam ob rem, quoniam
mihi nullum scribendi argumentum relictum est, utar ea clau-
sula, qua soleo, teque ad studium summae laudis cohortabor.
Est enim tibi gravis adversaria constituta et parata incredibilis
quaedam expectatio; quam tu una re facillime vinces, si hoc
statueris, quarum laudum gloriam adamaris, quibus ortibus eae
laudes comparantur, in iis esse laborandum. In hanc sententiam
scriberem plura, nisi te tua sponte satis incitatum esse confi-
derem; et hoc, quicquid attigi, non feci inflammandi tui causa,
sed testificandi amoris mei.

2. (ad fam. II 5)

Scr. Romae a. 701 (53)

CICERO S. D. C. CURIONI

- 1 Haec negotia quo modo se habeant, ne epistula quidem narrare audeo. Tibi, etsi, ubicumque es, ut scripsi ad te ante, in eadem es navi, tamen, quod abes, gratulor, vel quia non vides ea quae nos, vel quod excelso et inlustri loco sita est laus tua in plurimorum et sociorum et civium conspectu, quae ad nos nec obscuro nec vario sermone, sed et clarissima et una
- 2 omnium voce perfertur. Unum illud nescio, gratulerne tibi an timeam, quod mirabilis est exspectatio redditus tui, non quo verear, ne tua virtus opinioni hominum non respondeat, sed mehercule ne, cum veneris, non habeas iam, quod cures; ita sunt omnia debilitata et iam prope extincta. Sed haec ipsa nescio rectene sint litteris commissa; quare cetera cognosces ex aliis. Tu tamen, sive habes aliquam spem de re publica sive desperas, ea para, meditare, cogita, quae esse in eo civi ac viro debent, qui sit rem publicam adflictam et oppressam miseris temporibus ac perditis moribus in veterem dignitatem et libertatem vindicaturus.

3. (ad fam. II 6)

Scr. Romae a. 701 (53)

M. CICERO S. D. C. CURIONI

- 1 Nondum erat auditum te ad Italiam adventare, cum Sex Villium, Milonis mei familiarem, cum his ad te litteris misi. Sed tamen, cum adpropinquare tuus adventus putaretur, et te iam ex Asia Romam versus profectum esse constaret, magnitudo rei fecit, ut non vereremur, ne nimis cito mitteremus, cum has quam primum ad te perferri litteras magnopere vellemus. Ego, si mea in te essent officia solum, Curio, tanta, quanta magis a te ipsa praedicari quam a me ponderari solent, verecundius a te, si quae magna res mihi petenda esset, contenderem; grave est enim homini pudenti petere aliquid

magnum ab eo, de quo se bene meritum putet, ne id, quod petat, exigere magis quam rogare et in mercedis potius quam beneficii loco numerare videatur. Sed, quia tua in me vel nota omnibus vel ipsa novitate meorum temporum clarissima et maxima beneficia exstiterunt, estque animi ingenui, cui multum debeas, eidem plurimum velle debere, non dubitavi id a te per litteras petere, quod mihi omnium esset maximum maximeque necessarium. Neque enim sum veritus, ne sustinere tua in me vel innumerabilia non possem, cum praesertim confiderem nullam esse gratiam tantam, quam non vel capere animus meus in accipiendo vel in remunerando cumulare atque illustrare posset.

Ego omnia mea studia, omnem operam, curam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in Milonis consulatu fixi et locavi statuique in eo me non officii solum fructum, sed etiam pietatis laudem debere quaerere; neque vero cuiquam salutem ac fortunas, suas tantae curae fuisse unquam puto, quantae mihi sit honos eius, in quo omnia mea posita esse decrevi. Huic te unum tanto adiumento esse, si volueris posse intellego, ut nihil sit praeterea nobis requirendum. Habemus haec omnia, bonorum studium conciliatum ex tribunatu propter nostram, ut spero te intellegere, causam, vulgi ac multitudinis propter magnificentiam munerum liberalitatemque naturae, iuventutis et gratiosorum in sufragiis studia propter ipsius excellentem in eo genere vel gratiam vel diligentiam, nostam suffragationem, si minus potentem, at probatam tamen et iustam et debitam et propterea fortasse etiam gratiosam. Dux nobis et auctor opus est et eorum ventorum, quos proposui, moderator quidam et quasi gubernator. Qui si ex omnibus unus optandus esse, quem tecum conferre possemus, non haberemus. Quam ob rem, si me memorem, si gratum, si bonum virum vel ex hoc ipso, quod tam vehementer de Milone laborem, existimare potes, si dignum denique tuis beneficiis iudicas, hoc a te peto, ut subvenias huic meae sollicitudini et huic meae laudi vel, ut verius dicam, prope salutem tuum studium dices. De ipso T.

Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi, gravitatis, constantiae benevolentiaeque erga te, si complecti hominem volueras habiturum esse neminem; mihi vero tantum decoris tantum dignitatis adiunxeris, ut eundem te facile adgnoscam
5 fuisse in laude mea, qui fueris in salute. Ego ni te videre scirem, cum at te haec scriberem, quantum officii sustinerem, quanto opere mihi esset in hac petitione Milonis omnī non modo contentione, sed etiam dimicatione elaborandum, plura scriberem; nunc tibi omnem rem atque causam meque totum commendo atque trado. Unum hoc sic habeto, si a te hanc rem impetraro, me paene plus tibi quam ipsi Miloni debiturum; non enim mihi tam mea salus cara fuit, in qua praecipue sum ab illo adiutus, quam pietas erit in referenda gratia iucunda; eam autem unius tuo studio me adsequi posse confido.

4. (ad fam. IV. 4)

Scr. Romae ex. m. Sept. aut in Oct. a. 708 (46)

M. CICERO S. D. SER. SULPICIO

- 1 Accipio excusationem tuam, qua usus es, cur saepius ad me litteras uno exemplo dedisses, sed accipio ex ea parte, quatenus aut negligentia aut improbitate eorum, qui epistulas accipiant, fieri scribis, ne ad nos perferantur; illam partem excusationis, qua te scribis «orationis paupertate» (sic enim appellas) isdem verbis epistulas saepius mittere, nec nosco nec probo, et ego ipse, quem tu per iocum (sic enim accipio) «divitias orationis» habere dicis, me non esse verborum admodum inopem agnosco (εἰρωνεύεσθαι enim non necesse est), sed tamen idem (nec hoc εἰρωνεύόμενος) facile cedo tuorum scriptorum subtilitati et elegantiae.
- 2 Consilium tuum, quo te usum scribis hoc Achaicum negotium non recusavisse, cum semper probavissem, tum multo

magis probavi lectis tuis proximis litteris ; omnes enim causae, quas commemoras, iustissimae sunt tuaque et auctoritate et prudentia dignissimae. Quod aliter cecidisse rem existimas, atque opinatus sis, id tibi nullo modo adsentior ; sed, quia tanta perturbatio et confusio est rerum, ita percussa et prostrata foedissimo bello iacent omnia, ut is cuique locus, ubi ipse sit, minime iucundus sit et sibi quisque misserrimus esse videatur, propterea et tui consilii paenitet te, et nos, qui domi sumus, tibi beati videmur ; at contra nobis non tu quidem vacuus molestiis, sed prae nobis beatus. Atque hoc ipso melior est tua quam nostra condicio, quod tu, quid doleat, scribere audes, nos ne id quidem tuto possumus, nec id victoris vitio, quo nihil moderatius, sed ipsius victoriae, quae civilibus bellis semper est insolens.

Uno te vicimus, quod de Marcelli, collegae tui, salute paulo ante quam tu cognovimus, etiam mehercule quod, quem ad modum ea res ageretur, vidimus. Nam sic fac existimes, post has miserias, id est postquam armis disceptari coeptum sit de iure publico, nihil esse actum aliud cum dignitate. Nam ei ipse Caesar accusata «acerbitate» Marcelli (sic enim appellabat) laudataque honorificentissime et aequitate tua et prudentia repente praeter spem dixit se senatui roganti de Marcello ne ominis quidem causa negaturum. Fecerat autem hoc senatus, ut, cum a L. Pisone mentio esset facta de M. Marcello et C. Marcellus se ad Caesaris pedes abiecisset, cunctus consurgeret et ad Caesarem supplex accederet. Noli quaerere ; ita mihi pulcher hic dies visus est, ut speciem aliquam viderer videre quasi reviviscentis rei publicae. Itaque, cum omnes ante me rogati gratias Caesari egissent⁴ praeter Volcacium (is enim, si eo loco esset, negavit, se facturum fuisse), ego rogatus mutavi meum consilium. Nam statueram non mehercule inertia, sed desiderio pristinae dignitatis in perpetuum tacere. Fregit hoc meum consilium et Caesaris magnitudo animi et senatus officium ; itaque pluribus verbis egi Caesari gratias, meque metuo ne etiam in ceteris rebus honesto otio privarim, quod erat unum solacium in malis. Sed

tamen, quoniam effugi eius offensionem, qui fortasse arbitra-
retur me hanc rem publicam non putare, si perpetuo tacerem,
modice hoc faciam aut etiam intra modum, ut et illius volun-
tati et meis studiis serviam. Nam, etsi a prima aetate me omnis
ars et doctrina liberalis et maxime philosophia delectavit, ta-
men hoc studium cotidie ingravescit, credo, et aetatis ma-
turity ad prudentiam et iis temporum vitiis, ut nulla res
5 alia levare animum molestiis possit. A quo studio te abduci
negotiis intellego ex tuis litteris, sed tamen aliquid iam noctes
te adiuvabunt.

Servius tuus vel potius noster summa me observantia co-
lit; cuius ego cum omni probitate summaque virtute tum stu-
diis doctrinaque delector. Is mecum saepe de tua mansione aut
decessione communicat. Adhuc in hac sum sententia, nihil ut
faciamus, nisi quod maxime Caesar velle videatur. Res sunt
eius modi, ut, si Romae sis, nihil praeter tuos delectare pos-
sit. De reliquis nihil melius ipso est Caesare, cetera sunt eius
modi, ut, si alterum utrum necesse sit, audire ea malis quam
videre. Hoc nostrum consilium nobis minime iucundum est, qui
te videre cupimus, sed consulimus tibi, Vale.

5. (ad fam. V 7)

Scr. Romae m. April. a. 692 (62)

M. TULLIUS M. F. CICERO S. D. GN. POMPEIO

GN. F. MAGNO IMPERATORI

1 S. T. E. Q. V. B. E. Ex litteris tuis, quas publice misisti,
cepi una cum omnibus incredibilem voluptatem; tantam enim
spem otii ostendisti, quantam ego semper omnibus te uno fre-
tus pollicebar. Sed hoc scito, tuos veteres hostes, novos ami-
cos vehementer litteris percultos atque ex magna spe detur-
2 batos iacere. Ad me autem litteras quas misisti, quamquam

exiguam significationem tuae erga me voluntatis habebant, tamen mihi scito iucundas fuisse; nulla enim re tam laetari soleo quam meorum officiorum conscientia; quibus si quando non mutue respondetur, apud me plus officii residere facillime patior. Illud non dubito, quin, si te mea summa erga te studia parum mihi adiunxerint, res publica nos inter nos conciliatura coniuncturaque sit. Ac ne ignores, quid ego in tuis litteris desiderarim, scribam aperte, sicut et mea natura et nostra amicitia postulat. Res eas gessi, quarum aliquam in tuis litteris et nostrae necessitudinis et rei publicae causa gratulationem exspectavi; quam ego abs te praetermissam esse arbitror, quod vererere, ne cuius animum offenderes. Sed scito ea, quae nos pro salute patriae gessimus, orbis terrae iudicio ac testimonio comprobari; quae, cum veneris, tanto consilio tantaque animi magnitudine a me gesta esse cognosces, ut tibi multo maiori, quam Africanus fuit, me non multo minorem quam Laelium, facile et in re publica et in amicitia adiunctum esse patiari.

6. (ad fam. XIV 2)

Scr. Thessalonicae a. d. III Non. Oct. a. 696 (58)

TULLIUS S. D. TERENTIAE SUAE ET TULLIOLAE
ET CICERONI SUIS

Noli putare me ad quemquam longiores epistulas scribere, nisi si quis ad me plura scripsit, cui puto rescribi oportere; nec enim habeo, quid scribam, nec hoc tempore quicquam difficilius facio; ad te vero et ad nostram Tulliolam non queo sine plurimis lacrimis scribere; vos enim video esse miserimas, quas ego beatissimas semper esse volui, idque prae-

stare debui et, nisi tam timidi fuissemus, praestitissim. Piso
2 nem merito eius amo plurimum. Eum, ut potui, per litteras
cohortatus sum gratiasque egi, ut debui. In novis tribunis ple-
bei intellego spem te habere. Id erit firmum, si Pompei volun-
tas erit; sed Crassum tamen metuo. A te quidem omnia fieri
fortissime et amantissime video nec miror, sed maereo casum
eius modi, ut tantis tuis miseriis meae miseriae subleventur.
Nam ad me P. Valerius, homo officiosus, scripsit, id quod ego
maximo cum fletu legi, quem ad modum a Vestae ad tabulam
Valeriam ducta esses. Hem, mea lux, meum desiderium, unde
omnes open petere solebant, te nunc, mea Terentia, sic vexari,
sic iacere in lacrimis et sordibus! idque fieri mea culpa, qui
ceteros servavi, ut nos periremus.

3 Quod de domo scribis, hoc est de area, ego vero tum deni-
que mihi videbor restitutus, si illa nobis erit restituta. Ve-
rum haec non sunt in nostra manu; illud doleo, quae impensa
facienda est, in eius partem te miseram et despoliatam venire.
Quodsi conficitur negotium, omnia consequemur; sin eadem
nos fortuna premet, etiamne reliquias tuas, misera! proicies?
Obsecro te, mea vita, quod ad sumptum attinet, sine alios,
qui possunt, si modo volunt, sustinere et valetudinem istam
infirram, si me amas, noli vexare. Nam mihi ante oculos
dies noctesque versaris; omnes labores te excipere video; timeo
ut sustineas. Sed video in te esse omnia. Quare, ut id, quod
4 speras et quod agis, consequamur, servi valetudini. Ego, ad
quos scribam, nescio, nisi ad eos, qui ad me scribunt, aut ad
eos, de quibus ad me vos aliquid scribitis. Longius, quoniam
ita vobis placet, non discedam; sed velim quam saepissime
litteras mittatis, praesertim si quid et firmius, quod spere-
mus. Valete, mea desideria, valete. D. a. d. III Non. Oct.
Thessalonica.

7. (ad Att. III 7)

Scr. Brundisii pridie Calendas Maias a. 696 (58)

CICERO ATTICO SAL

Brundisium veni a. d. XIII Cal. Maias; eo die pueri tui 1
mihi a te litteras reddiderunt, et alii pueri post diem tertium
eius dici alias litteras attulerunt. Quod me rogas et hortaris,
ut apud te in Epiro sim, voluntas tua mihi valde grata est
et minime nova; esset consilium mihi quidem optatum, si li-
ceret ibi omne tempus consumere — odi enim celebritatem
fugio homines, lucem aspicere vix possum — esset mihi ista
solitudo, praesertim tam familiari in loco, non amara; sed,
itineris causa ut deverterer, primum est devium, deinde ab
Autronio et ceteris quadridui, deinde sine te: nam castellum
munitum habitanti mihi prodesset, transeunti non est neces-
sarium. Quod si auderem, Athenas peterem — sane ita cade-
bat, ut vellem —; nunc et nostri hostes ibi sunt et te non
habemus et veremur, ne interpretentur illud quoque oppidum
ab Italia non satis abesse, nec scribis, quam ad diem te ex-
spectemus. Quod me ad vitam vocas, unum efficis, ut a me 2
manus abstineam, alterum non potes, ut me non nostri con-
sillii vitaeque paeniteat; quid enim est, quod ne retineat,
praesertim si spes ea non est, quae nos proficiscentes prose-
quebatur? non faciam, ut enumerem miseras omnes, in quas
incidi per summam iniuriam et scelus non tam inimicorum
meorum quam invidorum, ne et meum maerorem exagitem et
te in eundem luctum vocem: hoc affirmo, neminem umquam
tanta calamitate esse effectum, nemini mortem magis optan-
dam fuisse, cuius optendae tempus honestissimum praeter-
missum est, reliqua tempora sunt non tam ad medicinam
quam ad finem doloris. De re publica video te colligere omnia, 3
quae putes aliquam spem mihi posse affere mutandarum
rerum: quae, quamquam exigua sunt, tamen quoniam pla-
cet, exspectemus. Tu nihilo minus, si properaris, nos conse-

quere; nam aut accedemus in Epirum aut tarde per Candaviam ibimus. Dubitationem autem de Epiro non inconstantia nostra adferebat, sed quod de fratre, ubi eum visuri essemus, nesciebamus; quem quidem ego nec *quo* modo visurus nec ut dimissurus sim, scio; id est maximum et miserimum meorum omnium miseriarum. Ego et saepius ad te et plura scriberem, nisi mihi dolor meus cum omnes partes mentis, tum maxime huius generis facultatem ademisset: vivere te cupio. Cura, ut valeas. Data pr. Cal. Maias Brundisi.

8. (ad Att. V 15)

Scr. Laodiceae III Nonas Sextiles a. 703 (51)

CICERO ATTICO SAL,

- 1 Laodiceam veni pridie Cal. Sextiles; ex hoc die clavum anni novebis. Nihil exoptatius adventu meo, nihil carius; sed est incredibile, quam me negotii taedeat; non habeat satis magnum campum ille tibi non ignotus cursus animi et industriae meae, praeclara opera cesset! quippe, ius Laodiceae me dicere, cum Romae A. Plotius dicat, et, cum exercitum noster amicus habeat tantum, me nomen habere duarum legionum exilium! Denique haec non desidero, lucem, forum, urbem, domum, vos desidero. Sed feram, ut pōtero, sit modo annum, si prorogatur, actum est; verum perfacile resisti potest, tu
- 2 modo Romae sis. Quaeris, quid hic agam. Ita vivam, ut maximos sumptus facio. Mirifice delector hoc instituto: admirabilis abstinentia ex praeceptis tuis, ut verear, ne illud, quod tecum permutavi, versura mihi solvendum sit. Appii vulnera non refrico, sed apparent nec oculi possunt. Iter
- 3 Laodicea faciebam a. d. III Non. Sextiles, cum has litteras dabam, in castra in Lycaoniam; inde ad Taurum cogitabam, ut cum Moeragene signis collatis, si possem, de servo tuo desiderem. *Clitellae bovi sunt impositae: plane non est nostrum*

onus: et feremus, modo sit annuum: si me amas, si te a me amari vis, adsis tu ad tempus, ut senatum totum excites. Mirifice sollicitus sum, quod iamdiu ignota sunt mihi ista omnia; quare, ut ad te ante scripsi, cum cetera, tum res publica cura ut mihi nota sit. Plura scribam, cum constitero; haec sciebam tarde tibi redditum iri, sed dabam familiari homini ac domestico, C. Andronico Puteolano. Tu autem saepe dare tabellariis publicanorum poteris per magistros scripturae et portus nostrarum dioecesium.

9. (ad Att. VI 9)

Scr. Athenis Idibus Octobribus a. 704 (50)

CICERO ATTICO SAL

In Piraea cum exissem pridie Idus Octobr., accepi ab 1
Acasto, servo meo, statim tuas litteras, quas quidem cum
exspectassem iamdiu, admiratus sum, ut vidi obsignatam epistulam, brevitatem eius, ut aperui, rursus σύγχυσιν litterularum, quae solent tuae compositissimae et clarissimae esse, ac, ne multa, cognovi ex eo, quod ita scripseras, te Romam venisse a. d. XII Cal. Oct. cum febris. Percussus vehementer nec magis quam debui, statim quaero ex Acasto: ille et tibi et sibi visum et ita se domi ex tuis audisse, ut nihil esset incommode. Id videbatur adprobare, quod erat in extremo, febriculam tum te habentem scripsisse; sed deamavi tamen admiratusque sum, quod nihilo minus ad me tua manu scripssisses. Quare de hoc satis; spero enim, quae tua prudentia et temperantia est, et hercule, ut me iubet Acastus, confido de iam, 1
ut volumus, valere. A Turrano te accepisse meas litteras 2
gaudeo. Παραφύλαξον, si me amas, τὴν τοῦ φουρατοῦ φιλοτιμίαν αὐτότατα. Hanc, quae mehercule mihi magno dolori est, (dilexi enim hominem) procura, quantulacumque est, Precianam here-

- ditatem prorsus ille ne attingat; dices nummos mihi opus esse ad apparatus triumphi, in quo, ut praecipis, nec me κενὸν in expetendo cognosces, nec ἄτυρον in abiciendo. Intellexi ex tuis litteris te ex Turranio audisse a me provinciam fratri traditam.
- 3 Adeon ego non perspexeram prudentiam litterarum tuarum? Ἐπέχειν te scribebas; quid erat dubitatione dignum, si esset quidquam, cur placeret fratrem, et talem fratrem relinqui? Ἀθέτησις ista mihi tua, non ἐποχὴ videbatur. Monebas de Q. Cicerone puero, ut eum quidem neutiquam relinquerem. Τοῦμόν ὄνειρον ἐμοί. Eadem omnia, quasi collocti essemus, vidimus; non fuit faciendum aliter meque ἐπιχρονία ἐποχὴ tua dubitatione liberavit. Sed puto te accepisse de hac re epistulam scriptam accuratius. Ego tabellarios postero die ad vos eram missurus, quos puto ante venturos quam nostrum Saufeium; sed eum sine meis litteris ad te venire vix rectum erat. Tu mihi, ut polliceris, de Tulliola mea, id est de Dolabella, perscribes, de re publica, quam praevideo in summis periculis, de censoribus, maximeque de signis, tabulis quid fiat, referaturne. Idibus Octobribus has dedi litteras, quo die, ut scribis, Caesar Placentiam legiones quattuor. Quaeso, quid nobis futurum est? In arce Athenis statio mea nunc placet.

10. (ad Att. VII 9)

Scr. in Formiano exeunte mense Decembri

(post VI Cal. Jan.) a. 704 (50)

CICERO ATTICO SAL,

- 1 «Cotidiene», inquis, «a te accipiendae litterae sunt?» Si habeo, cui dem, cotidie. «At iam ipse ades». Tum igitur, cum venero, desinam. Unas video mihi a te non esse redditas, quas L. Quinctius, familiaris meus, cum ferret, ad bustum
- 2 Basili vulneratus et despoliatus est. Videbis igitur, num quidi

fuerit in iis, quod me scire opus sit, et simul hoc διεκρινήσεις πρόβλημα sane πολιτικόν: cum sit necesse aut haberi Caesaris rationem illo exercitum vel per senatum vel per tribunos pl. obtinente aut persuaderi Caesari, ut tradat provinciam atque exercitum et ita consul fiat, aut, si id ei non persuadeatur, haberi comitia sine illius ratione illo patiente atque obtinente provinciam, aut, si per tribunos pl. non patiatur *et* tamen quiescat, rem adduci ad interregnum, aut, si ob eam causam, quod ratio eius non habeatur, exercitum adducat, armis cum eo contendere, illum autem initium facere armorum aut statim nobis minus paratis aut tum, cum comitiis amicis eius postulantibus, ut e lege ratio habeatur, impetratum non sit, ire autem ad arma aut hanc unam ob causam quod ratio non habeatur, aut addita causa, si forte tribunus pl. senatum impediens aut populum incitans notatus aut senatus consulto circumscriptus aut sublatus aut expulsus sit dicensve se expulsus ad illum confugerit, suscepto autem bello aut tenenda sit urbs aut ea relicta ille commeatu et reliquis copiis intercludendus—quod horum malorum, quorum aliquod certe subeundum est, minimum putes. Dices profecto persuaderi illi, ut tradat exercitum et ita consul fiat. Est omnino id eius modi, ut, si ille eo descendat, contra dici nihil possit, idque eum, si non obtinet, ut ratio habeatur retinentis exercitum, non facere miror; nobis autem, ut quidam putant, nihil est timendum magis quam ille consul. «At sic malo», inquires, «quam cum exercitu». Certe; sed istud ipsum *sic malo* magnum malum putat aliquis, neque ei remedium est ullum. «Cedendum est, si id volet». Vide consulem illum iterum, quem vidisti consulatu priore. «At tum imbecillus plus», inquis, «valuit quam tota res publica». Quid nunc putas? et eo consule Pompeio certum est esse in Hispania. O rem miseram! si quidem id ipsum deterrimum est, quod recusari non potest et quod ille si faciat, iamiam a bonis omnibus summam ineat gratiam. Tollamus igitur hoc, quo illum posse adduci negant; de reliquis quid est deterrimum? concedere illi, quod, ut idem dicit, impudentissime postulat. Nam quid

impudentius? tenuisti provinciam per annos decem non tibi a senatu, sed a te ipso per vim et per factionem datos; praeteriit tempus non legis, sed libidinis tuae, fac tamen legis: ut succedatur, decernitur; impedis et ais: «Habe meam rationem». Habe tu nostram: exercitum tu habeas diutius, quam populus iussit, invito senatu? «Depugnes oportet, nisi concedis». Cum bona quidem spe, ut ait idem, vel vincendi, vel in libertate moriendi. Iam, si pugnandum est, quo tempore, in casu, quo consilio, in temporibus situm est. Itaque te in ea quaestione non exerceo; ad ea, quae dixi, adfer, si quid habes. Equidem dies noctesque torqueor.

11. (ad Att. XIII 52)

Scr. in Puteolano a. d. XII Calendas

Januarias a. 709 (45)

CICERO ATTICO SAL

- 1 O hospitem mihi tam gravem ἀμεταμέλητον! fuit enim per-
iucunde. Sed, cum secundis Saturnalibus ad Philippum vesperi
venisset, villa ita completa a militibus est, ut vix triclinium, ubi
cenaturus ipse Caesar esset, vacaret, quippe hominum ΚΙΣΚΙΣ.
Sane sum commotus, quid futurum esset postridie; at mihi
Barba Cassius subvenit, custodes dedit; castra in agro, villa
defensa est. Ille tertiis Saturnalibus apud Philippum ad. h.
VII, nec quemquam admisit: retiones, opinor, cum Balbo.
Inde ambulavit in litore; post h. VIII in balneum. Tum
audivit de Mamurra; vultum non mutavit. Unctus est, accu-
buit. Εμετικὴν agebat; itaque et edit et bibit ἀδεῶς et iu-
cunde; opipare sane et apparate, nec id solum, sed
bene cocto et
condito, sermone bono et, si quaeris libenter.

Praeterea tribus tricliniis accepti οἱ περὶ αὐτὸν valde copiose : 2
libertis minus lautis servisque nihil defuit, nam lautiores
elegantem accepit : quid multa ? homines visi sumus. Hospes
tamen non is, quod diceret : « amabo te, eodem ad me, cum
revertere » semel satis est. Σπουδαῖον οὐδὲν in sermone, φιλό-
λογα multa Quid quaeris ? delectatus est et libenter fuit. Pu-
teolis se aiebat unum diem fore, alterum ad Baias. Habes
hospitium sive ἐπιστάθειαν, odiosam mihi, dixi, non molestam.
Ego paulisper hic, deinde in Tusculanum. Dolabellae villam
cum praeteriret, omnis armatorum copia dextra sinistra ad
equum nec usquam alibi : hoc ex Nicia.

12. (ad. Att. XIV 10)

Scr. in Puteolano a. d. XIII Calendas Maias a. 710 (44)

CICERO ATTICO SAL

Itane vero ? hoc meus et tuus Brutus egit, ut Lanuvii es- 1
set, ut Trebonius itineribus deviis proficisceretur in provin-
ciam, ut omnia facta, scripta, dicta, promissa, cogitata Cae-
saris plus valerent, quam si ipse viveret ? Meministine me
clamare illo ipso primo Capitolino die senatum in Capitolium
a praetoribus vocari ? di immortales ! quae tum opera effici
potuerunt, laetantibus omnibus bonis, etiam sat bonis, fractis
latronibus ! Liberalia tu accusas. Quid fieri tum potuit ?
iam pridem perieramus. Meministine te clamare causam perisse,
si funere elatus esset ? At ille etiam in foro combustus lau-
datusque miserabiliter servique et egentes in tecta nostra cum
facibus inmissi. Quae deinde ? ut audeant dicere : « Tunc
contra Caesaris nutum ? » Haec et alia ferre non possum ;
itaque γῆν πρὸ γῆς cogito ; tua tamen ὑπηνέμιος. Naus ea iamne 2
plane abiit ? mihi quidem ex tuis litteris coniectanti ita vide-
batur. Redeo ad Tebassos, Scaevas, Frangones ; hos tu existi-
mas confidere se illa habituros stantibus nobis ? in quibus
plus virtutis putarunt, quam experti sunt ? Pacis isti scilicet
amatores et non latrocinii auctores. At ego, cum tibi de Cur-

Θ. Καριδῆ, Κικέρωνος Ἐπιστολαί, Ἔκδ. πρώτη.

2

tilio scripsi Sextilianoque fundo, scripsi de Censorino, de Mes-
salla, de Planco, de Postumo, de genere toto. Melius fuit nobis
perisse illo interfecto—quod nunquam accidisset—quam haec
3 videre. Octavius Neapolim venit XIII Cal. Ibi eum Balbus
mane postridie, eodemque die mecum in Cumano, illum here-
ditatem aditurum. Sed, ut scribis, ὁξόθρουμ magnam cum Anto-
nio. Buthrotia mihi tua res est, ut debet, eritque curae. Quod
quaeris, iamne ad centena Clavianum, adventare videtur: scili-
4 cet primo anno LXXX detersimus. Quintus pater ad me gravia
de filio, maxime quod matri nunc indulgeat, cui antea bene me-
renti fuerit inimicus: ardentem in eum litteras ad me misit. Ille
autem quid agat, si scis nequedum Roma es profectus, scribas
ad me velim et hercule, si quid aliud: vehementer delector tuis
litteris.

13. (ad Att. XVI 4)

Scr. in Puteolano a. d. VI Idus Quinctiles a. 710 (44)

CICERO ATTICO SAL

1 Ita, ut heri tibi narraui vel fortasse hodie (Quintus enim
altero die se aiebat) in Nesida VIII Idus. Ibi Brutus. Quam
ille doluit de NONIS IULIIS! mirifice est conturbatus. Itaque
sese scripturum aiebat, ut venationem eam, quae postridie lu-
dos Apollinares futura est, prosciberent in III IDUS QUIN-
CTILFS. Libo intervenit. Is Philonem Pompei libertum, et
Hilarum, suum libertum, venisse a Sexto cum litteris ad
consules sive quo alio nomine sunt. Earum exemplum nobis
legit, si quid videretur. Pauca παρὰ λέξιμ, ceteroqui et satis
graviter et non contumaciter. Tantum addi placuit, quod erat
COSS. solum, ut esset PRAETT. TRIBB. PL. SENATVI, ne
2 illi non proferrent eas, quae ad ipsos missae essent. Sextum
autem nuntiant cum una solum legione fuisse Karthagine,
eique eo ipso die, quo oppidum Baream cepisset, nuntiatum
esse de Caesare, capto oppido miram laetitiam commutatio-
nemque animorum concursumque undique; sed illum ad sex
legiones, quas in ulteriore reliquisset, revertisse. Ad ipsum

autem Libonem scripsit nihil esse, nisi ad larem suum liceret. Summa postulatorum, ut omnes exercitus dimittantur, qui ubique sint. Haec fere de Sexto. De Buthroitiis undique quae- 3
rens nihil reperiebam. Alii concisos agripetas, alii Plancum acceptis nummis relictis illis aufugisse. Itaque non video sci-
turum me, quid eius sit, ni statim aliquid litterarum. Iter 4
illud Brundisium, de quo dubitabam, sublatum videtur. Legiones enim adventare dicuntur. Haec autem navigatio habet quasdam suspiciones periculi. Itaque constituebam uti ὁμο-
πλοία. Parationem enim offendi Brutum, quam audiebam: nam et ipse et Domitius bona plane habet dicota suntque navigia praeterea luculenta Sesti, Buciliani, ceterorum: nam Cassi classem, quae plane bella est, non numero ultra fretum. Illud est mihi submolestum, quod parum Brutus properare videtur. Primum confectorum ludorum nuntios exspectat; deinde, quantum intellego, tarde est navigaturus consistens in locis pluribus. Tamen arbitror esse commodius tarde navigare quam omnino non navigare; et, si, cum processerimus, exploratiora videbuntur, etesiis utemur.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς

τοὺς ἐκδότας κ. κ. Ἰωάν. Δ. Κολλάρον καὶ Σίαν

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι δι' ἡμετέρας ταῦταριθμοὺ καὶ ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1930 πράξεως καταχωρηθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 86 τῆς 15 Ἰουλίου 1930 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως (Τεύχος Β'), ἐνεκρίθη, συμφώνως τῷ Νόμῳ 3438, τὸ ὑφ' ὑμῶν ὑποβληθὲν πρὸς κρίσιν διδακτικὸν βιβλίον **Θεοφ. Κακριδῆ Μ. Τ. Κικέρωτος Ἐπιστολαὶ (κείμενον)** διὰ τὴν πέμπτην τάξιν τῶν ἑξαταξίων γυμνασίων διὰ τέσσαρα σχολικὰ ἔτη, ἦτοι ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1930 — 1931 ἕως τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1933 — 1934 ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει καὶ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ὑπὸ τῆς οἰκείας ἐπιτροπῆς ὑποδειχθεῖσαι τροποποιήσεις.

Ὁ Ὑπουργὸς
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ἄρθρον 9 τοῦ ἀπὸ 26ης Ἰουλίου 1929

Προεδρικοῦ Διατάγματος

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρῃ κατὰ 20 % τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἄνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς, τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ ἐξωφύλλου ἐκτυπῶται τὸ παρὸν ἄρθρον.

Δ. 1238

ΜΑΡΚΟΥ ΤΥΛΛΙΟΥ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΑΙ ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΙΣ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΥΠΟ

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ Α. ΚΑΚΡΙΔΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Τιμάται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δρ. 6.50

Βιβλιόσημον καὶ Φόρος Ἀναγκ. Δανείου ἀξίας δραχ. 2.30

Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 37434

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 53461

17-9-1931

ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

Ὁδὸς Περσικῆς 8α

1931

Η Cavalli dell'opera. La matita del Bellini. Il
il compositore dell'opera. Ma, qua non esiste la
non il compositore. Ma, qua non esiste la
apparatus est, Vānā vās, Bōai Tōgnia

Αργαίας ατι Vānā vās, Bōai Tōgnia
πταγο. Vānā vās, Bōai Tōgnia
ατι Vānā vās, Bōai Tōgnia

Αργαίας ατι Vānā vās, Bōai Tōgnia
πταγο. Vānā vās, Bōai Tōgnia
ατι Vānā vās, Bōai Tōgnia

Αργαίας ατι Vānā vās, Bōai Tōgnia
πταγο. Vānā vās, Bōai Tōgnia
ατι Vānā vās, Bōai Tōgnia

~~Αργαίας ατι Vānā vās, Bōai Tōgnia~~